

TANGAZO LA SERIKALI NA. 335 la Tarehe 20/07/2018

SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA MIJI)

(SURA 288)

SHERIA NDOGO

Zimetungwa chini ya kifungu cha 89

SHERIA NDOGO (AFYA NA USAFI WA MAZINGIRA) ZA HALMASHAURI YA
MANISPAA KIGAMBONI, 2018

SEHEMU YA KWANZA

UTANGULIZI

Jina na mwanzo
wa kuanza
kutumika

1. Sheria Ndogo hizi zitaitwa Sheria Ndogo za (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa Kigamboni za Mwaka 2018 na zitaanza kutumika baada ya kutangazwa kwenye Gazeti la Serikali.

Matumizi

2. Sheria Ndogo hizi zitatumika katika eneo lote la Mamlaka ya Halmashauri ya Manispaa Kigamboni.

Tafsiri

3. Katika Sheria Ndogo hizi isipokuwa itakapoelekezwa vinginevyo:-

“Afisa Mwidhiniwa” maana yake ni Afisa yeyote wa Umma atakayeteuliwa na Halmashauri kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi;

“Chakula” maana yake ni kitu chochote kinacholiwa au kunywewa na binadamu isipokuwa madawa, hii ni pamoja na:-

- (a) kitu chochote kinachotumika katika matengenezo ya chakula;
- (b) kitu chochote kinachoongeza ladha ya chakula;
- (c) kitu chochote kinachobadili rangi ya chakula (binzari na vingine vinavyofanana na hivi);

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

“Choo cha kuvuta” maana yake ni choo ambacho kimejengwa na kuunganishwa na maji na kuwa na tanki ya kusukuma maji kwa ajili ya kuondoa uchafu hadi mahali palipoandaliwa;

“Choo bora” maana yake ni choo chochote cha maji chenye sakafu, banda imara la kudumu, limezekwa, lina mlango imara, bomba la kutolea hewa chafu na lenye mfuniko kwenye tundu la choo na shimo salama na safi kwa ajili ya kutupa kinyesi na mkojo wa binadamu, lililojengwa kwa vifaa vya kudumu, lenye vipimo vya futi 4 x 3 na kimo cha futi 12 na zaidi;

“Choo cha Umma” maana yake ni choo kilichojengwa na Halmashauri au wakala wake kwa matumizi ya umma;

“Eneo la wazi” maana yake ni eneo lililo chini ya Halmashauri ambalo limekatazwa kufanyia shughuli ambayo haihusiani na matumizi yaliyokusudiwa;

“Halmashauri” maana yake ni Halmashauri ya Manispaa Kigamboni;

“Hati ya usafi” maana yake ni hati itakayotolewa na Afisa Mwidhiniwa inayothibitisha kukaguliwa kwa maeneo yote yaliyotajwa katika Sheria Ndogo hizi kulingana na Kanuni za Afya;

“Jengo la biashara” maana yake ni jengo lolote lililojengwa na kuidhinishwa na Halmashauri kwa ajili ya kufanya shughuli za biashara;

“Kaya” maana yake ni familia ya watu akiwemo baba, mama, mtoto au watoto na mtu mwingine yeyote anayeishi na familia hiyo, au watu wanaokaa katika nyumba moja na kuishi kama familia au mtu yeyote anayeishi peke yake katika chumba au nyumba;

“Kero au chukizo” maana yake ni kitu chochote ambacho kipo katika hali yoyote iwe kinatumika, kimewekwa, kimejengwa, au ni kichafu kiasi cha kusababisha:-

- (a) hatari kwa viumbe na maisha ya binadamu;
- (b) harufu mbaya au harufu ya kuudhi;
- (c) kuzaliana kwa wadudu na wanyama hatari kama vile inzi, mende, sisimizi, panya, nyoka, nyuki, kunguni au viumbe wengine hatari;
- (d) magonjwa kwa binadamu, kuhifadhi

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

mbu,nzi,panya na viumbe wenye madhara.

- Namba20/2004 “*Kituo cha taka*” maana yake ni kizimba cha taka kilichowekwa na Halmashauri kwa madhumuni ya kuweka taka ngumu kabla ya kusafirishwa hadi kwenye dampo la taka ngumu la Halmashauri;
- “*Maji taka*” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004;
- “*Mkazi*” maana yake ni mtu yeyote anayeishi katika eneo la Halmashauri na ambaye ana kaya au anaishi katika kaya au taasisi iliyopo katika eneo la Halmashauri;
- “*Mmiliki*” maana yake ni mtu yeyote ambaye ana miliki ardhi, sehemu za starehe, nyumba za kulala wageni, nyumba za kuuzia vyakula, kumbi za starehe, mpangaji, wakala wa mpangishaji wa nyumba au jengo na makazi yoyote ndani ya eneo la Halmashauri;
- “*Mkurugenzi*” maana yake ni Mkurugenzi wa Halmashauri au Afisa yeyote atakayeteuliwa kutekeleza majukumu ya Mkurugenzi;
- “*Mzalishaji wa taka ngumu*” maana yake ni mtu yeyote, kaya, taasisi, biashara, kiwanda ambaye katika kutekeleza shughuli zake huzalisha taka;
- “*Pipa la taka*” maana yake ni chombo chochote chenye mfuniko kinachoweza kuhifadhi taka ngumu zinazozalishwa majumbani, sehemu za biashara, maofisini ili zisisambae na kuchafua mazingira;
- Namba20/2004 “*Taka*” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya mwaka 2004;
- Namba20/2004 “*Taka Ngumu*” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya mwaka 2004;
- “*Taka za Majumbani*” maana yake ni mabaki ya chakula, maganda ya matunda, majivu, kinyesi cha mifugo, taka za bustani, marapurapu ya nguo, karatasi za aina mbalimbali na vitu vingine ambavyo baada ya kuvitumia hutupwa;
- Namba20/2004 “*Taka za Viwandani*” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya mwaka 2004;

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

Namba20/2004

“*Uchafu Hatari*” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004;

“*Uchunguzi wa Afya*” maana yake ni hali ya mtu kupima afya yake kwa kuchukuliwa vipimo vya ndani na nje ya

mwili ili kubaini kuwepo kwa vijidudu vya magonjwa vinavyoweza kuleta maambukizi;

“*Ufugaji wa ndani*” maana yake ni ufugaji wa mifugo ndani ya nyumba, banda au zizi ndani ya eneo lililoruhusiwa na Halmashauri;

“*Wakala*” maana yake ni mtu binafsi au kikundi cha watu, kampuni, taasisi au shirika aliyeteuliwa kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi;

SEHEMU YA PILI

USAFI WA MAZINGIRA

Wajibu wa kufanya usafi wa mazingira

4. (1) Itakuwa ni wajibu wa kila mkazi au mfanyabiashara anayemiliki eneo la nyumba kuhakikisha kwamba anafanya usafi wa mazingira yanayozunguka makazi au eneo lake kwa kuhakikisha kwamba;

- (a) majani yanayozunguka nyumba yake yanakatwa au kupaliliwa katika eneo lote hadi mwanzo wa mipaka ya barabara ya mbele ya nyumba yake au eneo lake;
- (b) takataka ngumu zote ikiwa ni pamoja na mifuko ya plastiki zitakusanywa, kuhifadhiwa na kupelekwa katika eneo lililoruhusiwa na Halmashauri;
- (c) takataka laini zote ambazo zinaweza kuoza zitachimbiwa shimo la taka na kutupwa humo;
- (d) kila mmiliki wa nyumba au kiwanja au eneo lolote ambalo halijaendelezwa kufanya usafi katika eneo hilo mara kwa mara.

Usafi wa mifereji ya maji ya mvua.

5. Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba kuondoa uchafu kama vile mchanga, majani, nyasi au vitu vingine vinavyofanana na hivyo kwenye mfereji wa maji ya mvua unaozunguka au kupita kando ya nyumba yake au eneo la biashara yake, kiwanja chake na kuhakikisha mfereji huo unakuwa msafi na imara siku zote.

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

Uwekaji taa za nje ya nyumba 6. Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba, mpangaji au mfanyabiashara kuweka taa yenye mwanga nje ya jengo analoishi au analolitumia kwa shughuli yoyote na atatakiwa kuiwasha wakati wa usiku.

Kupaka rangi majengo 7. Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba au mpangaji au mfanyabiashara kuhakikisha kwamba anapaka rangi nyumba yake au duka lake ndani na nje kila itakapochakaa.

Wajibu wa kuondoa na kudhibiti mazalia ya mbu. 8. Itakuwa ni wajibu wa mmiliki wa nyumba kuhakikisha kuwa hakuna mkusanyiko wa maji, maji machafu, takataka au kitu chochote cha majimaji au kigumu ambacho kinaweza kuruhusu kuwepo wa mazalia ya mbu au wadudu wengine wenye madhara kwa afya ya binadamu.

Biashara ya miwa na matunda 9. Itakuwa ni wajibu wa kila mfanyabiashara ya matunda au miwa kuhakikisha kuwa ana chombo maalum cha kuhifadhia maganda au mabaki ya matunda.

Upulizaji dawa 10. Ni marufuku kwa mtu yeyote kuendesha biashara ya upulizaji dawa au biashara ya kuuwa wadudu au wanyama waharibifu katika nyumba yoyote au mahali popote bila kuwa na cheti cha taaluma kinachotambuliwa na Serikali na awe na leseni hai kutoka Halmashauri.

Matengenezo ya magari, pikipiki, mitambo na kuegesha magari mabovu 11. (1) Matengenezo ya magari, pikipiki na mitambo yatatakiwa kufanyika kwenye karakana, gereji au maeneo yaliyoruhusiwa baada ya kupata kibali rasmi kutoka Halmashauri.

(2) Ni marufuku kwa mtu yeyote kutengeneza gari, pikipiki au mtambo wowote katika eneo la makazi, eneo la wazi au eneo ambalo halikutengwa kwa shughuli hiyo.

(3) Ni marufuku kwa mtu yeyote kuegesha magari mabovu kwenye njia ya miguu, mtaa, uchochoro, mtaro, maeneo ya wazi au barabarani na kusababisha adha kwa wakazi au watumiaji wa njia hiyo.

SEHEMU YA III

UIMARISHAJI WA AFYA

Usalama wa maji ya kunywa. 12. Itakuwa ni wajibu wa kila mkazi kuhakikisha kwamba maji yote yanayotumika kwa kunywa ni safi na salama kwa kuyachemsha bila kujali yametoka kwenye chanzo gani cha maji.

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

Utengenezaji, na uuzaji vyakula. 13. Itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote kutengeneza, kuchoma, kupika, kuchemsha au kuuza chakula cha aina yoyote mahali popote au kwenye nyumba yoyote mpaka awe ametimiza masharti na kanuni za afya na amepata kibali kutoka kwa Afisa Afya wa Halmashauri.

Uuzaji vyakula vilivyopikwa. 14. Itakuwa ni wajibu wa kila mtu anayeendesha biashara ya vyakula vya kupikwa au kukaangwa kuhakikisha kwamba vyakula hivyo vinahifadhiwa kwenye sanduku lililotengenezwa kwa mbao safi na kuwekwa kioo kuzuia inzi, vumbi na wadudu waletao madhara kwa afya ya binadamu.

Usalama wa vyakula. 15. Itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote kuuza vyakula visivyopikwa vikiwa vimewekwa chini, vyakula vyote vitatakiwa kuwekwa juu ya meza.

Uzuiaji wa shughuli mbalimbali wakati wa Magonjwa ya mlipuko. 16. Afisa Mwidhiniwa anaweza kutoa amri ya kuzuia shughuli yoyote isifanyike kama vile utengenezaji wa vyakula, pombe, mijumuiko, sherehe na mikusanyiko yoyote kwa kutangaza kwa njia ya kipaza sauti, maandishi au kupitia vyombo vya habari endapo atakuwa na sababu ya kuamini kwamba shughuli hiyo inaweza kusababisha kuenea kwa magonjwa ya mlipuko na kuleta athari kwa maisha ya binadamu.

Ukamataji wa vyombo vilivyotumika kuhifadhia chakula. 17. (1) Halmashauri itakuwa na mamlaka ya kukamata Vyakula, vyombo au vifaa vingine vyovyote vitakavyokuwa vinatumika mara baada ya kutolewa amri ya zuio la kufanyika kwa shughuli ya uuzaji wa vyakula wakati wa magonjwa ya mlipuko.

(2) Endapo vyakula vitakavyokamatwa vitakuwa ni vile vitakavyokuwa vinaharibika kwa haraka Halmashauri itaharibu vyakula hivyo.

(3) Endapo vyakula vilivyokamatwa vitakuwa haviharibiki kwa haraka Halmashauri itakuwa na jukumu la kuvihifadhi hadi mwisho wa amri ya zuio na Halmashauri haitahusika na gharama zozote zitakazotokea isipokuwa kama uharibifu huo utakuwa umesababishwa kwa uzembe wa Afisa wa Halmashauri.

Machinjio na maduka ya nyama. 18. (1) Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa duka la kuuzia nyama kuhakikisha kwamba duka lake;

(a) ni jengo la kudumu lililosakafiwa kwa marumaru nyeupe hadi urefu wa futi 6 kutoka usawa wa sakafu;

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

- (b) lina maji safi, na misumeno ya kukatia nyama;
- (c) lina kabati ya vioo na jokofu la kuhifadhia nyama na sehemu za mizani;
- (d) lina pipa la kuhifadhia taka taka.

(2) Muuzaji yeyote wa nyama atatakiwa kuvaa vazi jeupe pamoja na aproni nyeupe na sharti awe anapima afya kila baada ya miezi sita.

Kuchinja na kuuza nyama mahali pasiporuhusiwa

19. Itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote kuchinja au kuuza nyama ya aina yoyote katika maeneo yasiyokuwa machinjio au maduka ya nyama au katika maeneo yasiyoruhusiwa na Halmashauri.

Uendeshaji wa biashara ya Nyumba za kulala wageni na Hosteli

20. (1) Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba za kulala wageni na hosteli au nyumba za biashara kuhakisha anapata kibali kutoka Halmashauri kabla hajaanza biashara.

(2) Endapo mmiliki hajakidhi masharti ya kiafya Halmashauri inaweza kuzuia kibali cha kuendesha biashara ya Nyumba za kulala wageni au hosteli mpaka hapo mmiliki atakapokuwa amekidhi masharti yaliyotolewa na Halmashauri.

Mahitaji ya nyumba ya wageni na Hosteli

21. Kibali cha kuendesha biashara ya nyumba ya kulala wageni, mgahawa, Hoteli na Hosteli kitatolewa baada ya Halmashauri kujiridhisha kuwa katika majengo hayo kuna;-

- (a) mwanga na hewa ya kutosha;
- (b) nafasi na vifaa (samani) za kutosha;
- (c) mfumo wa uondoshaji wa maji taka na taka ngumu wa kuaminika;
- (d) usafi wa jumla wa jengo na vifaa vyake;
- (e) vyoo na mabafu kwa jinsia zote;
- (f) vifaa vya zima moto;
- (g) tanki la kuhifadhia maji safi; na
- (h) vyoo na bafu vilivyosakafiwa kwa vigae au marumaru na kuta zake zimewekwa vigae kiasi cha futi sita kutoka usawa wa sakafu.

Upimaji wa afya

22.(1) Itakuwa ni wajibu wa kila Mmiliki wa hoteli, mgahawa, baa, bucha sehemu za kuokea mikate, nyumba za kulala wageni na grosari kupima afya kila baada ya miezi sita na watalipa ada ya upimaji wa afya kiasi cha shilingi elfu tano (Tsh.5,000/=).

(2) Mtu yeyote anayetengeneza chakula kwa ajili ya kuuza atalazimika kupima afya kila baada ya miezi sita na atalipa ada ya upimaji wa afya kiasi cha shilingi elfu tano

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

(Tsh.5,000/=).

- (3) Mmiliki yeyote atakayeruhusu mhudumu yeyote kufanya kazi bila kupimwa afya yake atakuwa ametenda kosa.
- Uwezo wa kukagua 23. Afisa Mwidhiniwa atakuwa na uwezo wa kuingia katika jengo lolote wakati wowote wakati wa saa za kazi kukagua utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi.
- Kufungwa kwa jengo la biashara lisilokidhi masharti ya afya 24. Afisa Mwidhiniwa atakuwa na uwezo wa kuagiza kufungwa kwa biashara yoyote au jengo ambalo halijakaguliwa au lililokaguliwa na kukutwa limekiuka kanuni na masharti ya afya.
- Ada ya ukaguzi wa afya 25. Halmashauri itatoza ada ya ukaguzi wa afya ambayo italipwa kwa mwaka kabla ya mwombaji kupewa leseni ya biashara ambayo viwango vyake vitakuwa kama vilivyoainishwa katika Jedwali la Kwanza la Sheria Ndogo hizi.
- Muda wa kulipa ada 26. (1) Ada ya ukaguzi wa afya italipwa kila mwanzo wa mwaka wa fedha wa Halmashauri yaani mwezi Julai.
- (2) Mtu yeyote atakayeshindwa kulipa ada katika kipindi cha miezi miwili baada ya mwaka wa fedha kuanza atawajibika kulipa kiwango hicho pamoja na adhabu ya asilimia hamsini ya kiwango anachodaiwa.

SEHEMU YA IV

UZOAJI TAKA

- Ada ya uzoaji taka 27. (1) Halmashauri itatoza ada ya uzoaji taka kutoka kwa kila kaya au mwenye jengo la biashara kwa viwango vilivyoainishwa katika Jedwali la Pili la Sheria Ndogo hizi.
- (2) Ada ya kila mwezi italipwa kila tarehe 30 ya kila mwezi ndani ya mwezi husika na italipwa kwa Afisa Mwidhiniwa ambaye atatoa stakabadhi ya malipo yatakayolipwa na atajaza katika rejista ya wazalishaji taka.
- (3) Iwapo mzalishaji wa taka atashindwa kulipia gharama ya huduma ya uzoaji taka kwa kipindi cha miezi miwili mfululizo Halmashauri itamchukulia hatua za kisheria ikiwa ni pamoja na kufikishwa mahakamani.
- Uanzishwaji wa Vikundi Jamii (CBOs) 28. Halmashauri itakuwa na jukumu la kuhamasisha uundaji wa Vikundi Jamii (CBOs) na kuvitambua ili kuviwezesha kufanya shughuli za udhibiti wa taka ngumu pamoja na usafi wa mazingira baada ya kuingia mkataba na

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

Halmashauri.

- Wajibu wa kuwa na pipa la taka 29. Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba au mpangaji au mfanyabiashara kuhakikisha kuwa ana chombo imara chenye mfuniko kwa ajili kuhifadhia taka ngumu kabla hazijachukuliwa na Halmashauri kwa ajili ya kwenda kutupwa.
- Kutupa taka katika sehemu maalum 30. Itakuwa ni wajibu wa kila mkazi kuhakikisha kwamba anatupa uchafu au taka katika vyombo maalum vilivyowekwa kwa ajili ya kutunzia taka katika maeneo maalum yaliyotengwa.
- Marufuku kutupa taka hovyoy 31. Itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote kutupa taka, uchafu wowote au kuacha kuwepo takataka mahali popote pasipo tengwa kwa shughuli hiyo.
- Uhifadhi maji taka 32. Kila mmiliki wa nyumba anatakiwa kuhakikisha kuwa ana karo la kuhifadhi maji taka na atawajibika kunyonya maji taka pale karo linapojaa.
- Kutiririsha maji taka 33. Ni marufuku kutiririsha au kuelekeza maji kutoka vyooni, bafuni, karoni, baada ya kufua au kuosha vyombo kwenda sehemu yoyote isiyotengwa kuhifadhi maji taka.
- Taka za viwanda 34. (1)Itakuwa ni marufuku kwa kiwanda chochote kutoa au kusababisha kutoa uchafu wa aina yoyote, maji machafu au harufu mbaya na kusababisha kero kwa wakazi wa eneo la Halmashauri.
(2) Ni wajibu wa kila mwenye kiwanda kuhakikisha kuwa taka kama vile vumbi, maganda, moshi na takataka nyingine zinazoweza kuleta kero au adha kwa ujumla haziwafikii wala hazileti madhara kwa binadamu na viumbe wengine hai.
- Uteuzi wa wakala 35. Halmashauri inaweza kuteua kampuni, kikundi, kikundi cha jamii au Mtu binafsi kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi.

SEHEMU YA V

UJENZI NA MATUMIZI YA VYOO

- Wajibu wa kuwa na choo na kukitumia 36. Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba au mpangaji kuhakikisha kwamba nyumba yake ina choo safi, imara na madhubuti kwa matumizi ya wakazi wa nyumba hiyo na kuhakikisha kinatumika wakati wote.
- Umbali wa kujenga choo 37. Choo kinatakiwa kijengwe umbali wa zaidi ya mita sitini (60) kutoka chanzo chochote cha maji kinachotumika kwa matumizi ya Nyumbani.

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

- Vyoo vya umma 38. (1) Halmashauri inaweza kumruhusu mtu binafsi, vikundi vya watu au taasisi kujenga vyoo vya Umma (Public toilet) katika maeneo ambayo Halmashauri itaona kuwa kuna haja ya kufanya hivyo.
- (2) Vyoo hivyo vitamilikiwa na Halmashauri au kwa ubia na wajenzi na vitakuwa ni vya kulipia kama itakavyokuwa imeelekezwa na Halmashauri katika mkataba wake na mawalaka watakaopewa kusimamia vyoo hivyo.
- Vyoo vya muda katika mikusanyiko 39. Itakuwa ni wajibu wa mtu, kikundi, taasisi yenye lengo la kukutanisha watu kwa madhumuni ya ujenzi, sherehe au sehemu yoyote ambayo itakutanisha watu kwa muda maalum endapo eneo hilo hakuna choo cha kudumu kujenga vyoo kwa matumizi ya wakati huo kwa idhini na usimamizi wa Halmashauri.
- Vyoo katika majengo ya biashara 40. Kila mmiliki wa jengo la biashara atatakiwa kujenga vyoo viwili vyenye viwango vinavyokubalika chini ya Sheria Ndogo hizi kwa ajili ya matumizi ya wateja wake wa jinsia zote.
- Ilani ya kujenga choo 41. Endapo katika ukaguzi wa afya itagundulika kuwa nyumba yoyote haina choo, choo kilichopo kimejaa au hakifai kwa matumizi ya binadamu, Afisa Mwidhiniwa atatoa ilani ya siku thelathini kwa mmiliki wa nyumba au mpangaji akiainisha masharti ya kurekebisha hali hiyo kama ilivyoainishwa katika Jedwali la Tatu la Sheria Ndogo hizi.
- Kufungwa kwa jengo 42. Bila kuathiri masharti ya kifungu cha (41) Halmashauri inaweza kuamuru nyumba au jengo hilo lisitumike kwa shughuli za makazi au biashara hadi hapo hali hiyo itakapokuwa imerekebishwa.
- Ilani ya kuondoa kero 43. (1) Endapo Afisa Mwidhiniwa atagundua kuwa eneo alilokagua lina kero yoyote atatoa ilani ya siku saba (7) kwa mmiliki wa nyumba, mpangaji, mtumiaji au mtu yeyote anayehusika akimtaka kuondoa kero hiyo kama ilivyoainishwa katika Jedwali la Nne la Sheria Ndogo hizi.
- (2) Mtu yeyote atakayeshindwa kutekeleza masharti ya ilani aliyopewa ndani ya muda ulioainishwa kwenye ilani atakuwa ametenda kosa.
- Mkurugenzi kuteua mkaguzi 44. Halmashauri inaweza kumteua mtu yeyote kuwa mkaguzi kwa ajili ya kufanya ukaguzi wa usafi katika eneo la Halmashauri.
- Uwezo wa kutoa 45. (1) Chini ya Sheria Ndogo hizi Mkaguzi atakuwa na

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

adhabu ya papo   uwezo wa kutoa adhabu ya papo kwa papo kwa mtu yeyote
kwa papo   atakayekutwa amechafua mazingira kwa kutupa takataka
mahali popote pasiporuhusiwa ilimradi kuwa adhabu hiyo
izingatie masharti ya Sheria Ndogo hizi.

Makosa

46. Mtu yeyote atakuwa ametenda kosa endapo;

- (a) atamzuia au kujaribu kumzuia Afisa Mwidhiniwa asitekeleze wajibu wake chini ya Sheria Ndogo hizi;
- (b) atamshawishi mtu au kundi la watu kumzuia Afisa Mwidhiniwa asitekeleze wajibu wake chini ya Sheria Ndogo hizi;
- (c) atamwaga takataka barabarani, mtaro wa maji ya mvua, uchochoroni, au mahali popote hadharani au katika eneo lolote lisiloruhusiwa;
- (d) ataendesha biashara ya pombe ndani ya nyumba ya makazi;
- (e) atatiririsha maji machafu barabarani au katika eneo la nyumba ya jirani;
- (f) ataosha magari, kufua, kunywesha mifugo na kukoroga dawa za mimea ndani ya mito, mabwawa, lambo au ndani ya chanzo au kisima kinachotumika kwa matumizi ya binadamu;
- (g) atauza vyakula vilivyopikwa barabarani au nje ya majengo mengine;
- (h) atafanya matengenezo ya magari, pikipiki na mitambo, kuendesha shughuli za viwanda katika maeneo ya wazi, makazi, barabarani, uchochoroni, au katika maeneo yasiyotengwa kwa shughuli hizo bila kuzingatia taratibu za mipango miji;
- (i) ataanzisha au kufungua karakana katika majengo au majumba au maeneo ya makazi;
- (j) ataenda haja ndogo au kubwa hovyoyo barabarani, uchochoroni, upenuni au mahali popote ambapo siyo chooni;

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

(k) atashindwa kuhifadhi chakula kwenye kabati safi lililofunikwa na lenye kioo.

Adhabu

47. (1) Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya Sheria Ndogo hizi atakuwa ametenda kosa na iwapo atapatikana na hatia kama hakuna adhabu maalumu iliyoainishwa katika kifungu kilichokiukwa atatozwa faini isiyozidi shilingi elfu hamsini (50,000) au kifungo kisichozidi miezi kumi na mbili (12) au adhabu zote mbili kwa pamoja yaani faini na kifungo.

JEDWALI LA KWANZA

Chini ya kifungu cha (25)

Ada ya ukaguzi wa Afya

<i>Na.</i>	<i>Aina ya biashara</i>	<i>Ada kwa mwaka</i>
1.	Baa na maduka ya vinywaji (Groceries)	5,000/=
2.	Migahawa na Mama Lishe	2,500/=
3.	Nyumba za wageni (Guest House) na Hoteli	10,000/=
4.	Kumbi za starehe au mikutano	10,000/=
5.	Majengo mengine ya biashara	5,000/=

JEDWALI LA PILI

Chini ya kifungu cha (27)(1)

Ada ya Uzoaji taka

<i>Na</i>	<i>Aina ya jengo</i>	<i>Kiwango katika Tshs</i>
1	Eneo la makazi (kaya) (kwa mwezi)	3,000.00
2	Mahali panapouzwa barafu (kwa mwezi)	50,000.00
3	Mgahawa (kwa mwezi)	30,000.00
4	Nyumba ya wageni (kwa mwezi)	20,000.00
5	Zahanati (kwa mwezi)	20,000.00
6	Kituo cha afya (kwa mwezi)	20,000.00
7	Taka za Viwandani nyepesi	100,000.00
	Taka za viwandani ngumu	170,000.00
8	Hospitali (kwa mwezi)	40,000.00
9	Maduka ya jumla (kila mwezi)	20,000.00
10	Maduka ya rejareja (chakula na bidhaa nyingne)	10,000.00

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

	(kwa mwezi)	
11	Shule ya binafsi ya kutwa Shule ya binafsi ya bwani	20,000.00 25,000.00
12	Kituo cha kutwa cha kutunzia watoto (kila mwezi)	14,000.00
13	Duka la jumla vyakula (kila mwezi)	20,000.00
14	Baa (kila mwezi)	50,000.00
16	Butcher (kila mwezi)	12,000.00
17	Duka la dawa	15,000.00
18	Soko (kwa safari)	30,000.00
19	Magenge (kila mwezi)	10,000.00
20	Mama lishe/ baba lishe (kwa siku)	2,000.00
21	Taka juu ya 6m3 (kila sku)	10,000.00
22	Ushushaji mizigo rasm (kila mwezi)	60,000.00
23	Kituo cha Basi (kila mwezi)	120,000.00
24	Daladala (manispaa ya Kigamboni pamoja na leseni ya malipo (kwa mwezi)	20,000.00
25	Biashara ndogo ndogo. Sekta isiyo rasmi (kwa siku)	2,000.00
26	Dobi	2,000.00
27	Fundi seremala (kwa mwezi)	60,000.00
28	Fundi viatu (kwa mwezi)	2,000.00
29	Supermarket (kwa mwezi)	60,000.00
30	Meza ndani ya soko	4,000.00
31	Ada ya kutupa taka kizimbani	4,000.00
32	Ada kutupa taka kutoka kwenye mkokoteni ndani ya kizimba	4,000.00
33	Ukarabati wa vifaa vya umeme kama televisheni	6,000.00
34	Fundi cherehani aliesajiliwa (kwa mwezi)	20,000.00
35	Saluni iliyosajiliwa (kwa mwezi)	10,000.00
36	Kituo cha Petrol (kwa mwezi)	60,000.00
37	Kituo cha mafuta ya taa (kwa mwezi)	10,000.00
38	Stoo ya Mkaa (kwa mwezi)	20,000.00
39	Ghala (kila sku 4.5m3-6m3)	50,000.00
40	Hoteli kwa mwezi: chumba 01-10 Chumba 11-15 Chumba 16-25 Chumba 26-50 Chumba 51-75 Chumba 76-100 Vyumba zaidi ya 101	20,000.00 40,000.00 50,000.00 60,000.00 70,000.00 80,000.00 100,000.00

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

	Ofisi kwa mwezi: watumishi 01-05	2,000.00
	Watumishi 01-10	4,000.00
	Watumishi 11-15	6,000.00
	Watumishi 16-25	10,000.00
	Watumishi 26-50	30,000.00
	Watumishi 51-75	40,000.00
	Watumishi 76-100	60,000.00
	Watumishi zaid ya 101	100,000.00
41	Nyumba ya wageni (kwa mwezi)	40,000.00
42	Leseni- ya magari ya kubebea taka (kwa mwaka)	100,000.00
43	Magari ya maji taka (kwa mwaka)	60,000.00
44	Kijiko wheel loader (kwa masaa)	560,000.00
45	Kuzoa taka kwa trip moja	20,000.00

JEDWALI LA TATU

Chini ya kifungu cha 41

ILANI YA KUJENGA CHOO

Ilani hii imetolewa kwa mujibu wa kifungu cha (41) cha Sheria Ndogo za (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa Kigamboni, 2018.

SEHEMU 'A'

Ndugu.....wa Mtaa/.....Kata ya.....
 Unaarifiwa kwamba katika ukaguzi uliofanyika Tarehe.....mwezi.....mwaka....
 Katika nyumba yako ya Biashara/kuishi/kutolea Huduma*/ Namba..... iliyopo eneo la
 .....katika Kitongoji/Mtaa*.....Kijiji cha.....Kata ya.....
 Imekuwa haina choo/ choo kimejaa/kimeharibika* hivyo unaamriwa kutekeleza mambo yafuatayo;
 (1) .....
 (2) .....
 (3) .....
 (4) .....

SEHEMU 'B'

Unapewa muda wa siku thelathini (30) tu tangu siku ya kupokea ilani hii kutekeleza maelekezo yote yaliyoelezwa katika sehemu 'A' ya Ilani hii,

SEHEMU 'C'

Ukaguzi wa kuthibitisha utekelezaji wa maelekezo uliyopewa utafanyika tarehe.....endepo utashindwa kutekeleza maelekezo ndani ya muda uliopewa Halmashauri itakuchukulia hatua kali za kisheria bila kukupa taarifa nyingine.

.....
AFISA MWIDHINIWA

IMETOLEWA NA;

Jina;.....

IMEPOKELEWA NA;

Jina;.....

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

Saini.....	saini.....
Wadhifa.....	wadhifa.....
Tarehe.....	Tarehe.....

*Futa lisilotakiwa.

JEDWALI LA NNE

Chini ya kifungu cha 43(1)

ILANI YA KUONDOA KERO

Ilani hii imetolewa kwa mujibu wa Kifungu cha (43)(1) cha Sheria Ndogo za (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa Kigamboni za mwaka 2018.

SEHEMU 'A'

Ndugu.....wa Mtaa/.....Kata ya.....
Unaarifiwa kwamba katika ukaguzi uliofanyika Tarehe.....mwezi.....mwaka....
Katika nyumba yako ya Biashara/kuishi/kutolea Huduma/kiwanja* iliyopo eneo
la.....kumekutwa
machukizo/kero/uchafu*; kama ifuatavyo:-

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....

SEHEMU 'B'

Kwa ilani hii unaamriwa kurekebisha/kuondoa/kusafisha* kwa;

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

SEHEMU 'C'

Unapewa muda wa siku saba (7) tangu siku ya kupokea ilani hii, unatakiwa kutekeleza yote yaliyoelezwa katika sehemu 'B' ya Ilani hii, kushindwa kwako kutekeleza ndani ya muda uliopewa Halmashauri italazimika kukuchukulia hatua kali za kisheria bila kulazimika kukupa taarifa nyingine.

.....
AFISA MWIDHINIWA

IMETOLEWA NA;

Jina;.....
Saini.....
Wadhifa.....
Tarehe.....

IMEPOKELEWA NA;

Jina;.....
saini.....
wadhifa.....
Tarehe.....

*Futa lisilohusika

*Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Manispaa
Kigamboni*

Tangazo la Serikal Na.335 (linaendelea)

Nembo ya Halmashauri ya Manispaa Kigamboni imebandikwa kwenye Sheria Ndogo hizi kufuatia azimio lililopitishwa kwenye Mkutano wa Halmashauri uliofanyika mnamo tarehe 31 Januari, 2018 mbele ya:-

STEPHEN E. KATEMBA

Mkurugenzi,

Halmashauri ya Manispaa Kigamboni.

MAABAD SULEIMAN HOJA

Mstahiki Meya

Halmashauri ya Manispaa Kigamboni.

NAKUBALI

Dodoma,
07 Juni, 2018

MHE. SELEMANI S. JAFO (MB.)
Waziri wa Nchi/OR -TAMISEMI.